

Jaarverslag 2024

INHOUDSOPGAVE

Inhoudsopgave	2
Terugblik 2024	3
Partners bezoekerscentrum	4
Bestuur en organisatie	5
Samenstelling bestuur	5
Doel en realisatie	6
Ontwikkeling Bezoekerscentrum	7
Het Elisabethpad	7
Vier natuurpoorten	9
Herinrichting van de tuin bij het Bezoekerscentrum.	10
Innovatie Museum.	11
Renovatie gebouw bezoekerscentrum	12
Financiën	14
Ondertekening	15
Bijlage: informatie interne en externe partners	16

In 2024 zijn twee belangrijke processen bij het bezoekerscentrum gestart.

In de eerste plaats is een start gemaakt met het achterstallige **onderhoud van het gebouw**. Zo is de interne klimaatregeling vernieuwd opdat we kunnen voldoen aan de eisen voor het museum. Daarnaast is het gebouw aan de buitenzijde geschilderd en is binnen een van de dikke steunbalken hersteld. Ook de alarminstallatie is vervangen; deze kon niet meer onderhouden worden.

Sommige delen van het groot onderhoud konden helaas nog niet worden uitgevoerd omdat hiervoor eerst duidelijk moet zijn hoe de toekomst van het gebouw er uit ziet. Belangrijkste vraag hierbij is of we de middelen krijgen om de entree aan te passen en enkele verouderde delen van het gebouw zoals de toiletten en vloer.

Als tweede proces is de toekenning van een Europese Subsidie van €90.000 voor de renovatie en uitbreiding van de tuin bij het bezoekerscentrum.

Deze subsidie maakt het mogelijk de al lang gekoesterde wens om de tuin om te vormen tot een **natuurbelevingstuin**.

De Subsidie is verstrekt in het kader van LEADER Weerterland. LEADER Weerterland ondersteunt kleinschalige, innovatieve projecten die de leefbaarheid en duurzaamheid op het platteland versterken. De subsidie wordt mede mogelijk gemaakt door de bijdrage van de Gemeente Leudal en de provincie Limburg.

Daarnaast zijn er meerdere externe partijen die dit project ondersteunen. Met name Geelen Counterflow, Rabobank, Waterschap Limburg, Brentjens en Leudal Energie hebben duizenden euro's bijgedragen voor de realisatie van deze tuin.

PARTNERS BEZOEKERSCENTRUM

Het Bezoekerscentrum biedt alleen onderdak aan organisaties die de milieu-educatieve doelstellingen van de gemeente onderschrijven én uitdragen of zorgdragen voor het beheer van het cultureel erfgoed in onze gemeente. Een kort verslag van hun activiteiten vindt u in de bijlage bij dit verslag. Op dit moment zijn onze interne en externe partners:

INTERN

- **Groen Hart Leudal:** Milieu en natuureducatie
- **Studiegroep Leudal:** Museum en zorg natuur milieu en cultureel erfgoed
- **Monument van verdraagzaamheid:** Cultureel erfgoed
- **Imkervereniging Roer en Leudal:** Milieu en natuureducatie
- **VELT:** Milieu en natuureducatie
- **St Elisabeth molen:** Cultureel erfgoed

EXTERN

- **IVN Roermond e.o.** Milieu en natuureducatie

Met de gemeente is een contract gesloten voor het onderhoud in de omgeving van het bezoekerscentrum. Hierin spelen de interne partners en IVN een grote rol. In 2025 wordt dit contract geëvalueerd.

Met Staatsbosbeheer zijn vergaande gesprekken voor een samenwerkingsovereenkomst.

BESTUUR EN ORGANISATIE

SAMENSTELLING BESTUUR

Sjoerd van der Schuit	Voorzitter
Geert van Roij	Penningmeester
Jeannette Isendoorn	Secretaris
Conny Roukens	PR & Communicatie
Ron Van Pol	Huisvesting

In de statuten is vastgelegd dat de stichting wordt bestuurd door een bestuur, bestaande uit een door het bestuur te bepalen aantal personen van tenminste drie en ten hoogste vijf. De leden worden benoemd door het bestuur op voordracht van de interne partners waarbij het streven is dat minimaal twee bestuurders afkomstig zijn uit de organisatie van de interne partners.

Alle interne partners nemen ook deel aan de voorjaars- en najaarsvergadering van het bestuur waarin de besluiten worden genomen over de jaarplannen, jaarverslagen en de financiële planning en verantwoording.

DE STICHTING BEZOEKERSCENTRUM STELT ZICH TEN DOEL:

1. Het (doen) organiseren en faciliteren van activiteiten ter bevordering van het behoud, ontwikkelen, vergroten, uitdragen en vergaren van kennis over cultuurhistorie, natuur, milieu en landschap in het breder kader van duurzame ontwikkeling.
2. Bewustwording te initiëren bij inwoners en bezoekers van de gemeente Leudal op het terrein van:
  - Natuur, cultuur, historie, erfgoed en de streek;
  - Mogelijkheden van toerisme en recreatie in de gemeente Leudal;
  - Duurzaam gebruik van natuur, cultuur, historie, erfgoed en de streek;
3. Verbindingen leggen tussen lokale en regionale organisaties actief in relatie tot voornoemde doelen;

DE STICHTING BEZOEKERSCENTRUM LEUDAL TRACHT HAAR DOEL TE BEREIKEN DOOR:

1. Beheer en exploitatie van het Bezoekerscentrum.
2. Het ontwikkelen en handhaven van een handzame organisatiestructuur waarbij de interne partners het Bezoekerscentrum Leudal efficiënt doen functioneren conform afgesproken taakstellingen.
3. Onderdak bieden aan natuurlijke- en rechtspersonen, die als interne partners van de stichting Bezoekerscentrum in en nabij het Bezoekerscentrum Leudal activiteiten ontwikkelen met nauwe relatie tot genoemde doelstellingen.
4. Het stimuleren en faciliteren van initiatieven in breedste zin met betrekking tot voornoemde doelen
5. Ontwikkelen en onderhouden van samenwerkings- en activiteitenconvenanten tussen bestuur van de stichting Bezoekerscentrum en haar partners en op basis hiervan ontwikkelen en realiseren van activiteiten die de afzonderlijke partners overstijgen.
6. Het leggen van verbindingen met en tussen lokale en regionale organisaties actief in relatie tot voornoemde doelen en het stimuleren en faciliteren van een gemeenschappelijk beleid.
7. Zoveel mogelijk samen te werken met andere instellingen en organisaties die op vergelijkbare en/of aansluitende terreinen werkzaam zijn.
8. Het realiseren en onderhouden van contacten met de gemeente Leudal en aangrenzende gemeentes, provincie Limburg, samenwerkingspartners, exploitant van restaurant St. Elisabeths' Hof en alle andere personen en organisaties relevant voor de realisatie van de doelstellingen van de stichting Bezoekerscentrum.
9. Periodiek verwoorden van de gemeenschappelijke doelen die voormelde partijen met de stichting Bezoekerscentrum Leudal verbindt.

10. Het bevorderen van museale activiteiten en van tentoonstellingen.
11. Alle andere middelen die aan het doel dienstig zijn.

ONTWIKKELING BEZOEKERSCENTRUM

Het Leudal is een prachtig natuurgebied met een Natura2000-status. Al in juni 2015 gaf het toenmalige bestuur van het Bezoekerscentrum het adviesbureau Heer & Meester de opdracht een vlekkenplan en conceptontwerp te maken voor het Bezoekerscentrum Leudal en haar prachtige omgeving. Begin 2016 werd dit plan gepresenteerd met als kernpunten:

- Het Elisabethpad
- Vier natuurpoorten
- Herinrichting tuin
- Renovatiegebouw

Het huidige bestuur zet zich in om deze lijn te realiseren. Per kernpunt geven we aan in hoeverre we hier inmiddels in zijn geslaagd. Wij zijn voorzichtig optimistisch over de toekomst.

HET ELISABETHPAD

Een 3 tot 4 km lang wandelpad geschikt voor rolstoelgebruik aan beide zijden van de Roggelseweg.

Dit rolstoelpad is in 2019 gerealiseerd door vrijwilligers van IVN en Staatsbosbeheer. De vrijwilligers van het Bezoekerscentrum en IVN verzorgen het onderhoud. Voor het Bezoekerscentrum is daarbij een veilige oversteek over de Roggelseweg gerealiseerd.

Met de realisatie van de natuurbelevingstuin wordt een uitbreiding gerealiseerd van het rolstoelpad naar een vlonder aan de beek met uitzicht op de Elisabethsmolen.

Op vier plaatsen maken we de toegang tot het natuurgebied zichtbaar.

Ook de vier natuurpoorten zijn inmiddels gerealiseerd.

- Poort 1: St. Elizabethshof. Vanwege de nabijheid van de beek en de watermolen is hier gekozen voor het thema **water**, met als kenmerk ijsvogel.
- Poort 2: Dennenoord. Het thema **bos** zou natuurlijk voor alle locaties kunnen gelden, maar vanwege de ligging aan “Op de Bos” en de directe toegang tot het bos, is dit een voor de hand liggende keuze. Als kenmerk is hier gekozen voor het wildzwijn.
- Poort 3: De Busjop, deze poort ligt het dichtst bij de heidevlakte in het park, daarmee krijgt deze het thema **heide**. Kenmerk kan hier zijn de hagedis.
- Poort 4: St. Servaas, door het gehele natuurgebied liggen door bossen omsloten graslanden, waarmee tot slot met het thema **weide** alle hoofdkenmerken van het natuurgebied aan bod zijn gekomen. Een kenmerk van de weide is de Phegea vlinder.

Het gebruik van cortenstaal zien we terug bij de informatieborden rondom het bezoekerscentrum en in de Natuurbelevingstuin. Wij hopen dit ook bij de ingang aan de zijkant zichtbaar te maken.

HERINRICHTING VAN DE TUIN BIJ HET BEZOEKERSCENTRUM.

Uitnodigend voor de bezoeker waarin de partners van het bezoekerscentrum hun educatieve rol kunnen vervullen.

In de afgelopen jaren is al veel energie in de tuin gestoken door de Vereniging Ecologische Leven en Tuinieren, De Imkervereniging en de vrijwilligers van de Groen Hart Leudal die veel excursies in het Leudal verzorgen en de informatiebalie bemensen.

UITBREIDING NATUURBELEVINGSTUIN

Bezoekerscentrum Leudal

Wij zoeken nog sponsors!
info@bezoekerscentrumleudal.nl

Medegefinancierd door de Europese Unie

Mede mogelijk gemaakt door:

Natuur bij Huis - Iverna Zaalberg Tuinvormgeving
Voor het vormgeven van een leefbaar stuurgedrag natuur bij huis, een plek om te ontspannen, inspiratie op te doen en creativiteit te ontwikkelen

Met de toekenning van een Europese Subsidie van €90.000 in het kader van LEADER Weerterland voor de renovatie en uitbreiding van de tuin bij het bezoekerscentrum is het mogelijk deze al lang gekoesterde wens te realiseren en de tuin om te vormen tot een natuurbelevingstuin. De subsidie Leader Weerterland is mede mogelijk gemaakt door de bijdrage van de Gemeente Leudal en de provincie Limburg.

Daarnaast zijn er meerdere externe partijen die dit project ondersteunen. Met name Geelen Counterflow, Rabobank, Waterschap Limburg, Brentjens en Leudal Energie hebben duizenden euro's bijgedragen voor de realisatie van deze tuin.

INNOVATIE MUSEUM.

Aansluiten bij de tijd en de collectie van natuur, WOII, archeologie en heemkunde op een inspirerende manier zichtbaar maken voor de bezoeker.

Onder de noemer 'Nieuwe beleving van het Leudal' heeft de Studiegroep een beleidsplangeschreven voor de periode 2023-2025. Intussen is met de uitvoering van deze plannen gestart en zijn nadere ideeën voor de modernisering van het museum ontwikkeld. Relevant daarbij is de steeds verdergaande digitalisering die binnen de museumwereld is gestart. Om hierbij te kunnen aansluiten heeft de Studiegroep de eerste stappen gezet die in de komende jaren verder worden uitgerold. Het museum verdient een aanpassing aan de tijd.

In 2024 is ook de klimaatregeling van het gebouw en museum aangepast aan de museumnormen. Het gebouw bezit nu een vochtregulatiesysteem en de temperatuur wordt binnen de museumnormen gehouden.

Met de digitale ondersteuning van het museum is een start gemaakt.

Met de tentoonstelling: "De andere kant van de bevrijding" had het museum in 2024 en begin 2025 een grote trekpleister.

Het gebouw moet duurzaam worden en de entree moet ruimer en meer zichtbaar zijn voor de bezoekers.

DUURZAAM

Het gebouw, van oorsprong een boerenschuur, is in 1996 op initiatief van de Studiegroep ingericht als bezoekerscentrum en museum. In 2013 is deze aan de achterzijde uitgebreid met een Panoramazaal, geschikt voor lezingen en opleidingen. De inrichting van het gebouw zelf dateert zelf dus grotendeel uit 1996.

Een natuureducatiecentrum moet natuurlijk een voorbeeld zijn van duurzaamheid. Het bezoekerscentrum gaat voor nul op de meter met een warmtepomp (aardwarmte), aansluiting op de St. Elisabethmolen en zonnepanelen. Zonnepanelen hebben hun grootste rendement in de zomer terwijl de watermolen vooral in de wintermaanden het meest kan produceren. De groene elektriciteit die de St. Elisabethmolen nu opwekt, gaat alleen naar het restaurant en is niet doorgeschakeld met het bezoekerscentrum. Graag ziet het bestuur van het bezoekerscentrum dan ook de aansluiting op de molen gerealiseerd. Deze aansluiting en een voor het publiek zichtbare actuele- en jaarproductie kunnen bijdragen aan de duurzaamheid van het gebouw en de duurzame uitstraling naar de bezoekers. Daarbij willen zij de bezoekers ook laten zien hoe het werkt.

De gemeente Leudal heeft daarbij de plicht haar gemeentelijk vastgoed te verduurzamen. In 2024 is in het gebouw de verlichting vervangen door LED-licht. Daarnaast is de energieregeling in het gebouw vervangen en wordt de binnentemperatuur afgestemd op de buitentemperatuur.

De volgende stappen zijn dus zonnepanelen en warmtepomp.

Verder dient de hemelwaterafvoer afgekoppeld te worden van de riolering en benut te worden voor toepassing in en om het gebouw. Het bestuur van het bezoekerscentrum wil op een natuur-educatieve manier laten zien hoe de hemelwaterafvoer verloopt.

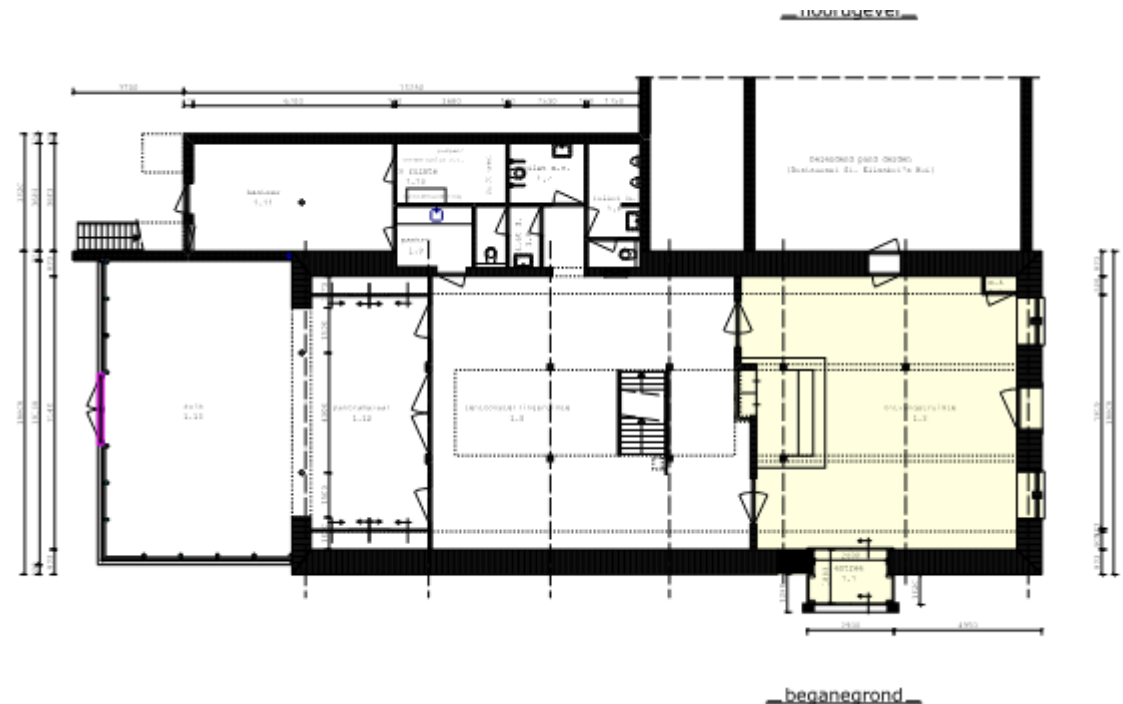
Met de toegekende subsidie voor de Natuurbelevingstuin gaan we in 2025 deze afkoppeling van de hemelwaterafvoer realiseren.

VERGROTEN EN REVITALISEREN ENTREERUIMTE

De ingangruimte moet groter worden gemaakt. In de oorspronkelijke plannen is de muur met de tentoonstellingsruimte met meer dan 2 meter verplaatst. Als de huidige grens wordt aangehouden, is het noodzakelijk de muur tussen de huidige balieruimte en de lab ruimte te verwijderen en de bekisting rondom de pilaren te verwijderen. Beide ingangen, aan voorzijde en zijkant, dienen daarbij te voldoen aan de wettelijke eisen. Bij voorkeur 120 cm, omdat mensen elkaar moeten kunnen passeren (zie ook het Bouwbesluit 2012). Verder blijkt uit onderzoek dat een toegankelijk gebouw/bedrijf zorgt voor 20-25% meer klanten. Ook is het Bezoekerscentrum Leudal minder geschikt voor rolstoelgebruikers. De ingang is smal en ook in het gebouw zijn de deuren en toiletten niet echt geschikt voor rolstoelgebruikers. Daarbij is de ontvangstruimte erg klein. Met 4 mensen is het vol en kunnen de bezoekers zich nauwelijks bewegen.

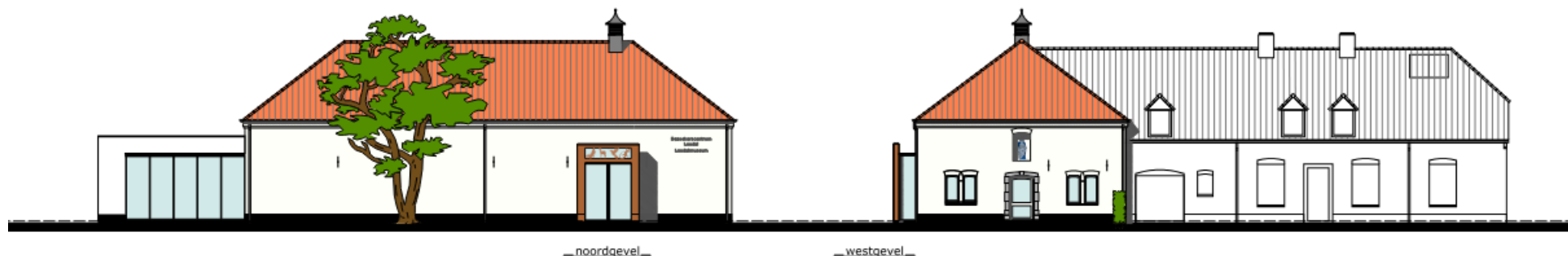
Bezoekerscentrum Leudal wil dan ook naar minstens een verdubbeling van de huidige ruimte opdat minstens 15 personen gelijktijdig binnen kunnen komen en informatie kunnen ophalen. Wettelijk is de gemeente sinds 2017 verplicht het gebouw aan de eisen voor rolstoelgebruik te laten voldoen.

In 2024 is een nieuw ontwerp gemaakt van de entreeruimte waarbij aan deze eisen wordt voldaan. De tekening ligt bij de welstandcommissie en een collegevoorstel voor de realisatie van deze plannen is in voorbereiding.

ZICHTBAARHEID VANAF DE WEG VERGROTEN

De ingang van Bezoekerscentrum Leudal is nauwelijks zichtbaar voor de bezoekers. Willen we de natuur-educatieve functie en informatiefunctie goed kunnen vervullen, moet deze vanaf de weg en parkeerplaats zichtbaar zijn. Wij willen het gebouw “meer smoel” geven. De voorzijde van het gebouw bepaalt mede het gezicht van het historische gebouw. Het beeld boven de deur heeft dan ook een gezichtsbepalende waarde die we adviseren te behouden, evenals de ingang aan die zijde. We vinden het belangrijk dat het gebouw zoals het er nu staat zoveel mogelijk in ere gehouden wordt. De zijkant van het gebouw kent een tweede ingang die zonder veel ingrijpen geschikt gemaakt kan worden om de entreeruimte beter toegankelijk te maken.

FINANCIËN

De Jaarrekening 2024 is separaat ingediend bij de gemeente Leudal. Vanwege de alsmaar stijgende kosten hebben we een brief gestuurd naar de Gemeente met daarin het verzoek het jaarlijkse subsidiebedrag structureel te indexeren om op deze manier de vermogens- en liquiditeitspositie te kunnen waarborgen.

ONDERTEKENING

Haelen, maart 2025,

Namens het bestuur van het Bezoekerscentrum Leudal,

De voorzitter

Sjoerd van der Schuit

Secretaris

Jeannette Isendoorn

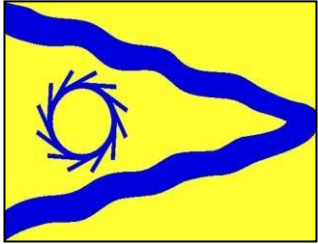
BIJLAGE: INFORMATIE INTERNE EN EXTERNE PARTNERS

Intern

- Stichting Studiegroep Leudal e.o.
- Stichting Groen Hart Leudal
- Imkervereniging Roer- en Leudal
- Velt Leudal
- Stichting Herdenkingsmonument Militairen
- Stichting St. Elisabethmolen

Extern

- IVN Afdeling Roermond e.o.

STICHTING STUDIEGROEP LEUDAL E.O.

WERKTERREIN EN DOELSTELLINGEN

De Stichting Studiegroep Leudal e.o. heeft als doel het behoud, herstel en bescherming van de cultuurhistorische, landschappelijke en natuurwetenschappelijke waarden van het Leudal en zijn omgeving ten behoeve van bewoner en bezoeker”. Het werkgebied van de stichting strekt zich uit over het Leudal en zijn omgeving en wordt begrensd door de Maas, het kanaal Wessem-Nederweert, de Noordervaart en het afwateringskanaal dat de Noordervaart verbindt met de Maas. Om aan die doelstellingen te kunnen blijven werken zijn er diverse werkgroepen met gespecialiseerde vrijwilligers. Er is een overkoepelend bestuur. Naast de bestuursleden nemen ook de kartrekkers van de werkgroepen deel aan de bestuursvergaderingen om zo de lijnen zo kort mogelijk te houden.

De stichting telt ongeveer 50 vrijwilligers. Het Tijdschrift Rondom Leudal heeft circa 720 abonnees waarvan er 125 ook donateur zijn.

WERKTERREIN EN DOELSTELLINGEN:

De stichting heeft ten doel het bevorderen van de belangstelling voor natuur, landschap en cultureel erfgoed van de gemeente Leudal en omgeving, in de meest uitgebreide zin.

Zij tracht dit doel te bereiken, in hoofdzaak door:

- Promotie van recreatieve en toeristische mogelijkheden
- Kennis- en informatiecentrum te zijn
- Gebiedsgerichte informatie te verstrekken
- Organiseren van excursies voor groepen en particulieren
- Organiseren van activiteiten voor de jeugd in basisschoolleeftijd
- Het geven van gastlessen op scholen van primaire onderwijs
- Het bevorderen van duurzaamheid

De Stichting telt ongeveer '75 vrijwilligers.

IMKERVERENIGING ROER- EN LEUDAL

WERKTERREIN EN DOELSTELLINGEN

Afdeling Roer en Leudal van De Nederlandse bijenhouders vereniging, (NBV), stelt zich het volgende ten doel;

- Behartigen van de belangen van de imkers
- Verbeteren van de dracht
- Het bieden van diverse cursussen.
- Voorlichting over de honingbij én andere insecten aan scholen en volwassenen

De vereniging telt ongeveer 140 leden.

VELT LEUDAL

WERKTERREIN EN DOELSTELLINGEN

Velt (vereniging voor ecologische leven en tuinieren) Leudal brengt mensen samen op weg naar ecologisch leven met praktische informatie, wonderlijke belevenissen en gefundeerde opinies. Velt geeft ecologisch leven vorm in huis, tuin en daarbuiten door diverse activiteiten zoals lezingen en cursussen en beheert een ecologische tuin achter het Bezoekerscentrum.

De vereniging telt ruim 130 leden en 16 vrijwilligers.

DE STICHTING HERDENKINGSMONUMENT MILITAIREN
MONUMENT of TOLERANCE

HET MONUMENT VAN VERDRAAGZAAMHEID

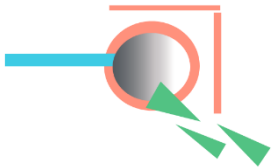

WERKTERREIN EN DOELSTELLINGEN

Stichting Herdenkingsmonument Militairen.

- Onderhouden van het Monument van Verdraagzaamheid gelegen aan de Roggelseweg nabij restaurant Sint Elisabeth en het Bezoekerscentrum Leudal.
- Het organiseren van de jaarlijkse herdenking op de donderdag gelegen het dichtst bij de 17de november.
- Het onderhouden van de website www.monumentoftolerance.com en de daaraan verbonden database.
- Het bevorderen van tolerantie onder voormalige vijanden door het verrichten van research en geven van voorlichting.
- Het blijven inzetten voor het opsporen en identificeren van vermiste militairen (en materieel).
- Het ijveren voor een blijvend en op waardige wijze gedenken van de gevallenen.
- Het verrichten van verdere handelingen, die met het vorenstaande in de ruimste zin verband houden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn.

De stichting telt circa 10 vrijwilligers

DE STICHTING SINT ELISABETHSMOLEN

WERKTERREIN EN DOELSTELLING

Op 12 juni 2015 is de molen officieel in gebruik genomen. De opgewekte elektriciteit wordt geleverd aan de naastgelegen St. Elisabeths' Hof en aan het net. De turbine wekt ongeveer 53.000 kWh stroom op, dat is voldoende voor ongeveer 15 huishoudens. De opbrengst van de elektriciteit wordt ingezet voor het beheer en onderhoud van de molen én ook voor het organiseren van educatie over de molen en de energieopwekking. De watermolen is daarmee een nieuwe toeristisch-educatieve trekpleister voor het Leudal.

De stichting telt circa 10 vrijwilligers

WERKTERREIN EN DOELSTELLING

De afdeling Roermond e.o. is actief in de gemeenten Roermond, Roerdalen, Maasgouw, Leudal en Echt-Susteren.

IVN laat kinderen en volwassenen beleven hoe leuk, gezond én belangrijk natuur is. Zij inspireren met natuuractiviteiten, cursussen, projecten en campagnes. Zelf leren en doen staan altijd centraal. Iedereen kan meedoen!

Veel van onze vrijwilligers zijn ook lid van IVN

De vereniging telt circa 325 leden

Bezoekerscentrum Leudal

Roggelseweg 58
6081 NP Haelen
0475-497010

NL97RABO 0123 4905 61
RSIN: 815177057
KvK: 12059680

www.bezoekerscentrumleudal.nl
bestuur@bezoekerscentrumleudal.nl